

ВПРОВАДЖЕННЯ ТЕХНОЛОГІЇ СКРАЙБІНГУ В РОБОТІ З УЧНЯМИ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ

Данко Антоніна Юрїївна

Науковий співробітник відділу
економіки та управління загальною середньою освітою
Інститут Педагогіки НАПН України,
м. Київ, України

Анотація. В останні роки в Україні стрімко збільшилась кількість дітей, які мають особливі освітні потреби, адже ми живемо в період постійної невизначеності, епідемій, війни, і це впливає на кожного дорослого чи дитину. До категорії дітей з особливими освітніми потребами можна віднести всіх дітей, які потребують певного виду допомоги чи підтримки, переживають складні життєві обставини, адаптуються до життя в новому місті, вимушені знайомитись з новими людьми, втративши друзів, маю мовні труднощі через зміну регіону проживання, фізичні вади чи інтелектуальні порушення та багато ін., адже інклюзія стосується не лише частини суспільства, соціально-незахищених осіб чи груп, осіб з особливими потребами в навчанні, а кожної сучасної дитини.

Ключові слова: інклюзія, інклюзивна освіта, інформаційні технології, скрайбінг, артскрайбінг.

Інклюзивна освіта все частіше тлумачиться як реформа, яка підтримує і вітає багатоманітність серед усіх учнів. Інклюзивна школа приймає усіх дітей, незалежно від їхньої соціальної ситуації, віросповідання, положення, порушень, раси, належності до меншини і навчає їх індивідуально відповідно до їхніх потреб. Причому, наявність різноманіття сприймається як збагачення і користь. Інклюзивна освіта повинна мати свої принципи, якими відрізняється від освіти дітей із обмеженнями у звичайних школах за допомогою інтеграції. Мета полягає не в залученні дитини з обмеженнями до звичайної школи, а у

пристосуванні школи до потреб учнів – зробити школу відкритою. Наголос має робитись на якості навчання і підкреслювати користь для обох сторін. Інклюзивна освіта або ж спільне навчання має базуватися на переконанні, що усі учні мають право навчатися у групах зі своїми однолітками і можуть бути або є успішними у навчанні у школах за місцем проживання. Вчителі, батьки і інші зацікавлені співпрацюють і мають у розпорядженні достатню кількість потрібних інструментів, які забезпечують потреби інклюзивного учня.

Відомо, що в умовах шаленого розвитку інформаційних технологій та великих інформаційних потоків і формування в здобувачів освіти кліпового мислення, візуалізація, яка враховує ці когнітивні особливості, сприяє розумінню, засвоєнню та запам'ятовуванню навчального матеріалу, поліпшує уміння навчатись і комунікативні уміння, підвищує мотивацію до навчання, а також сприяє розвитку критичного мислення. Тому доречним та необхідним стає використання візуалізації як сучасної технології навчання дітей, зокрема з ООП. В статті акцентовано технології використання спеціальних програм чи онлайн-сервісів для створення онлайн-скрайбінгу: комп'ютерного, анімаційного, відеоскрайбінгу. Виокремлено скрайбінг-фасилітацію, яка передбачає переведення інформації зі словесної форми у візуальну. Дана тема статті обрана мною не випадково, оскільки умови, в яких ми працюємо, живемо та навчаємось дуже складні, тому наразі актуальним є все, що допомагає зробити нашу роботу якісно, а технологія скрайбінгу нам дуже допомагає.

Отже, скрайбінг- це дуже проста техніка, яка використовується не лише для пояснення матеріалу чи реклами, а й як психотерапевтична техніка для подолання страхів, невпевненості, яка доступна кожному та не має складних інструкцій. Оскільки, скрайбінг є елементом психологічного розвантаження, який стоїть на рівні з техніками зцілення, дихальними вправами, то можемо говорити про ефективність його використання в роботі з такими випадками як стреси в учнів чи педагогів, подолання страхів, спричинених війною, відновлення та пошук ресурсів власного тіла тощо. В роботі вчителя артскрайбінг має особливе значення, адже безліч готових шаблонів чи власна

фантазія можуть творити дива, створювати розповідь стає зовсім легко, як і подати складний матеріал просто для розуміння, потрібно лише уявити, які картинки допоможуть передати основну ідею твору чи іншого навчального матеріалу. Як же вчителю намалювати свою розповідь зрозумілою для учнів? Головне тут не різновид малювання, а інформація, яку необхідно донести учням. Тому доречним буде використання будь-яких картинок з коміксів, іноді навіть кумедних, головна ідея в тому, щоб їх було легко запам'ятати. Так, завдяки техніці “чую та бачу” діти з ООП значно швидше засвоюють матеріал, аніж якщо б вони його прочитали. В роботі з учнями важливо враховувати і їхній вік, оскільки в початківців здатність утримувати увагу довго, значно нижча ніж, наприклад, у дітей підліткового віку.

Оскільки техніка артскрайбінгу дозволяє робити дві справи одночасно- підвищувати рівень концентрації уваги, необхідний для виконання завдання та засвоювати навчальний чи робочий матеріал, варто наголосити, що така техніка підійде для роботи, якщо людина здатна сконцентруватись, тобто не перебуває в сильному стресі, в протилежному ж випадку доречно використовувати спочатку дихальні вправи, які допоможуть заспокоїтись та відчути своє тіло.

Існують також основні правила скрайбінгу: зображення можна створити абсолютно для будь-якого матеріалу, все залежить від вашої уяви; зображення не мають містити зайвих деталей, намагайтесь передати основну ідею; кольорова гама теж має значення, адже надто багато яскравих кольорів будуть відволікати від основної ідеї, яку ви намагаєтесь передати; найкращим варіантом вважається передача однієї половини інформації текстом, іншої зображенням, так ми досягнемо максимальної залученості всіх учнів до освітнього процесу залежно від їх потреб. Звичайно, не можемо оминати важливість того, що нашу систему освіти необхідно персоналізувати, адже кожна дитина має свій спосіб сприйняття та засвоєння інформації. Це означає, що не повинно бути якогось взірця. Кожна дитина унікальна та може досягнути успіхів у тій чи іншій сфері. Школа ж має допомагати їй у цьому, а не утискати

її таланти та прагнення.

Впровадження персоналізації складається з чотирьох кроків:

1. Визнати, що інтелект різноманітний та багатогранний.
2. Давати учням змогу розвивати власні інтереси та уміння.
3. Пристосовувати навчальний графік до різного темпу, за яким вчаться учні.
4. Оцінювати успішність учнів так, щоб сприяти особистому розвитку і досягненням.

Як люди не народжуються однакової форми та розміру – так і їхні здібності та риси характеру теж різні. Це головне, що треба збагнути, щоб зрозуміти, чому сучасна освітня система є невдалою для реалій, в яких ми живемо. Натомість у дітей є одна спільна риса: усі вони – вроджені учні. У них є природна жага до пізнання та самонавчання, і завдання школи – підтримувати ці якості. У підлітковому віці важливо дати дітям право вибору: чим ви хочете займатись, і чим я можу вам допомогти в цьому? Спочатку діти можуть не знати відповіді на ці запитання, тож мають спробувати все. Можливо, на якийсь час їм навіть треба буде побайдкувати, аби зрозуміти, що трапляється в такому випадку. Школярам потрібна гнучка програма, щоб вони могли вчити те, що потрібно саме їм, а не “те, що й усі”. Разом з нею має бути гнучкий розклад, щоб цікаві дитині заняття не збігалися, наприклад, з предметами, які за переконаннями школи є важливішими. Проте в ідеалі програма має бути збалансованою та надавати **однаковий статус як математиці, так і мистецтву**. Кожна дисципліна охоплює важливі галузі інтелекту та культури. Такий підхід дасть можливість врахувати таланти та зацікавлення учнів.

Велику роль в системі освіти відіграє пандемія нашого століття та воєнні дії в Україні, які безперечно дуже вплинули на форму навчання сучасних дітей. З однієї сторони зараз діти мають можливість обрати той варіант навчання, який підходить саме їм, а з іншої звичка навчатись в школі вносить певну тривожність та невпевненість, з'явилась велика кількість дітей, які мають особливі потреби та які потребують нашого активного включення в їхнє життя,

змін в сфері освіти на державному рівні та створення все більш нових, підлаштованих до потреб сучасних дітей технологій подачі матеріалу, які підійдуть різним категоріям дітей.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Білоусова Л. І. Візуалізація навчального матеріалу з використанням технології скрайбінг у професійній діяльності вчителя / Л. І. Білоусова, Н. В. Житеньова // Фізико-математична освіта. – 2016. – Вип. 1. – С. 39–47.
2. Андрошук І. В., Андрошук І. П. Скрайбінг-презентація як засіб підвищення ефективності освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти. Інформаційні технології і засоби навчання. 2019. Том 72. № 4. С. 67-80. DOI: 10.33407/itlt.v72i4.2602
3. Мягкова О. Використання технологій скрайбінгу і скетчноутингу в освітньому процесі / О. Мягкова // Неперервна професійна освіта: теорія і практика. - 2020. - Вип. 4. - С. 90-95.
4. Т. В. Сорока, “Скрайбінг як сучасна форма візуалізації навчального матеріалу”. Географія, № 15–16, 2015. [Електронний ресурс]. Доступно: <http://journal.osnova.com.ua/download/13-284-51806.pdf>. Дата звернення: Серп. 22, 2018.
5. В. І. Мовчан, “Розвиток візуального мислення майбутніх учителів початкової школи засобами скрайбінг”. Вісник Черкаського університету, т.5, 2017. [Електронний ресурс]. Доступно: https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=25&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwjIh7-d_87dAhXCCSwKHR00A3U4FBAWMAR6BAgBEAI&url=http%3A%2F%2Fpedejournal.cdu.edu.ua%2Farticle%2Fdownload%2F2131%2F2217&usg=AOvVaw0yPzheZiJb6_ZKrgTNF dct. Дата звернення: Серп. 26, 2018.